

НЕІМЕНОВАНА, РЕАЛЬНА, НЕМОЖЛИВА: СПІЛЬНОТА У ФІЛОСОФІЇ АЛЕНА БАДЬЮ

Стаття присвячена концепту спільноти в інтерпретації Алена Бадью. Автором доводиться актуальність звернення до творчості Бадью в контексті сучасного осмислення спільноти: узагальнююча щодо сучасних теорій, концепція Бадью при цьому є єдиною, що вибудовується навколо понять істини-події-суб'єкта. Категорично відмовляючись прийняти твердження про те, що немає нічого, крім індивідів, Бадью постійно повертається до концепту спільноти, осмислюваної ним через братерство. У статті досліджено три ключові характеристики спільноти: зв'язок з реальним, неіменованість, неможливість. Доведено, що констатація неможливості спільноти не обмежується зазначенням поточної політичної ситуації, а має філософське значення. При цьому підкреслено тезу Бадью про те, що неможливість спільнот не означає відмови від імперативу емансипації. Проаналізовано зв'язок визначення спільноти із категорією реального, зазначено основні подібності та відмінності в інтерпретації реального між Аленом Бадью та Жаком Лаканом і Славоєм Жижеком. Виявлено вписаність бадьюанської концепції спільноти у філософський контекст осмислень спільноти як *прийдешньої, розтвореної, невизнаної*. Акцентовано увагу на десубстанційованості спільноти як основній вимозі Бадью, підкреслено несприйняття ним спільнот, об'єднаних певною партикулярною рисою, в якості спільнот. Окремо приділено увагу братерству як перервній пристрасті та маніфестуванню «ми» спільноти. Визначено роль і значимість вимоги неіменованості спільноти у Бадью, а тож проаналізовано наслідки її іменування у формі симулякру та катастрофи. Акцентовано увагу на наслідках шва філософії та політики, що проходить через концепт спільноти: це «екстаз місця», редукція розмаїтих імен політики до одного імені, деспотизм істин. Проблематизовано задачу винайдення фактора, що може лише включати в спільноту, нікого не відкидаючи. Підкреслено значимість рішення Бадью центрувати спільноту на події, яка є водночас сингулярною за проявом та універсальною за відкритою нею істиною. Досліджено, як ідею «універсального одиничного» Бадью виводить із вчення апостола Павла про істину-подію. Таким чином, зроблено висновок, що спільнота у Бадью визначається через неіменованість та неможливість її як реального ситуації.

Ключові слова: спільнота, реальне, подія, істина, неіменоване.

Будь-яке вимовлене «ми» щоразу вимагає філософського запитання – «Ми – це хто?» і, більше того, «“Ми” – це що?». Філософське осмислення «ми» фокусується в концепті спільноти. Проблема буття-разом, філософське осмислення якої сягає античної класики, набуває гострої *актуальності* саме зараз, коли парадоксально поєднуються небували можливості творення спільнот – із *неможливістю* спільноти. Будь-яке буття-разом – відколи обидва слова були концептуалізовані та отримали статус понять, – вимагає осмислення, особливої гостроти набуваючи в час, коли можна спостерігати народження спільноти із події, коли теоретичне «quodlibet» Джорджо Агамбена впізнається в практичному «нехта» білорусів.

Цілий ряд текстів і визначень – «La Comunità che viene», прийдешня спільнота Джорджо Агамбена [Агамбен, 2008], «La communauté désœuvrée» роз-творена спільнота Жана-Люка Нансі [Нансі, 2009], «La Communauté inavouable», невизнана спільнота Моріса Бланшо [Бланшо, 1998], – маркує шлях сучасного осмислення цього концепту. Серед ключових фігур, які проблематизують спільноту, зазвичай не вказують Алена Бадью. Але його концепція також заслуговує уваги: саме Бадью є тим, хто саме сьогодні реактуалізує питання про спільноту, поміщаючи її в контекст таких категорій, як істина, подія і зло.

«Що таке “ми”?» – це питання Бадью розгортає в серію більш детальних і ще складніших запитань: як можливе «ми», яке не підлягає ідеалові «я»? Як уникнути «ми», що не знає іншої інакшості, ніж інакшість ворога – і водночас уникнути чистого зникнення «ми»? Яким є «ми» миру, а не війни? Яким має бути розмаїте «ми» буття-разом замість братерського «ми» епопеї? [Бадью, 2019, с. 117–118]. Не даючи остаточних відповідей на ці запитання, Бадью однак вказує на тривання роботи над ними: «Я живу також у цьому запитанні» [Бадью, 2019, с.118].

Концепція спільноти Бадью мало досліджена, філософ не присвятив їй окремої книги і дослідники також рідко фокусують увагу на цьому (але необхідно відзначити роботу нідерландського професора Герта-Яна ван дер Хейдена [Heiden, 2020]). Метою даної статті є встановлення основних рис спільноти відповідно до філософії Алена Бадью. Позаяк концепція спільноти у Бадью не винесена в окремий твір, а розсипана по текстах, важливими завданнями є виокремлення його вчення про спільноту, виявлення її зв'язку із поняттям реального, аналіз наслідків неіменованості спільноти.

«Спільнота неможлива, маніфестуйте спільноту!» – так, в подібні знаменитого гасла травня 1968 року, можна сформулювати бачення спільноти Аленом Бадью. Вихідна точка його філософування про спільноту і підсумок осмислення – ті самі: спільнота неможлива. Концепт спільноти, що ним пройшов катастрофічний шов політики і філософії, значною мірою був скомпрометований всіма закличками до спільнот ґрунту і крові. Тож імператив нашого часу, за Бадью, такий: «скеровуй всі свої дії та думки так, щоб ці дії та думки підтверджували, що спільнота – неможлива» [Бадью, 2019, с. 248]. Філософ кваліфікує сучасну політику як таку, що цілком виключає ідею, і як таку, що переконує нас: «сьогодні, як і завжди, спільнота в цьому світі – неможлива» [Бадью, 2019, с. 247]. (Найцікавішим у цьому формулюванні є уточнення – «як і завжди», до чого ми повернемося далі).

Головним запереченням Бадью проти тези про історичну скомпрометованість спільноти як такої є прив'язка її визначення до «позаісторичного». Оригінальність бадьюанського підходу до розуміння спільноти полягає у визначенні її через звернення до поняття істини: «Спільнота репрезентує істину колективного як експонування сенсу» [Бадью, 2019, с. 273]. Істина колективного відповідає одній з чотирьох родових процедур – політиці. Саме в імені «спільноти» віднаходять іменування прояви емансипативної політики. Для маоїста Бадью спільнота не є відірваною від комуністичної ідеї: «настільки, наскільки вона досі криється в залишках комуністичної ідеї, на краю її падіння, спільнота представляє те, через що колективне постає в формі вилуплення [éclosion]» [Бадью, 2019, с. 246]. Це «вилуплення» колективного у настанні спільноти визначається майже виключно негативно: воно не має ані субстанції, ані території, ані засновницької оповіді. І така негативність є не випадковим моментом.

У «Столітті» Бадью окреслює основні моменти своєї згоди із філософами, які визначили сучасне бачення спільноти. Бадью не протиставляє свою позицію цим концепціям спільноти, а погоджується слідом за ними називати її і так, і так, і так. Шукана Бадью спільнота – це «невизнана», «неприкаяна» спільнота Моріса Бланшо, що не може бути закріплена за жодним місцем [Бадью, 2019, с. 247]. Це також «ростворена» спільнота Жана-Люка Нансі – «“спільнота”, яку жодна інституція не може ні втілити, ні приректи на тривання, якщо тільки не лишатися запрошеними до її появи, в дарунку її події» [Бадью, 2019, с. 247]. І, зрештою, це «спільнота без теперішнього та присутності, просто взята в своєму настанні» [Бадью, 2019, с. 247], прийдешня спільнота Джорджо Агамбена. Не заперечуючи, однак і не пристаючи цілком до жодної з них, Бадью над існуючими концепціями надбудовує власне бачення спільноти, вплетене в його загальну теорію, що тримається на істині, події та суб'єкті, а також на переосмисленні лаканівського концепту реального.

Майже виключно негативні визначення, через які філософи окреслюють нове бачення спільноти, підводять до значно глибшого розуміння неможливості спільноти, аніж просто її недоречність у сучасному світі. Констатація цієї неможливості – *неможливість її*

сьогодні, як і завжди – не обмежується зазначенням поточної політичної ситуації, а має філософське значення.

«Реальне світу – це власне спільнота як спільнота неможлива» [Бадью, 2019, с. 248], – стверджує Бадью, пов'язуючи реальне і неможливість. Тут ми виходимо на лаканівський слід у філософії Бадью: саме у Жака Лакана Бадью запозичив концепт реального, що був ним суттєво переосмислений. Цей, певно, найпротирічніший концепт, який набував різних значень (між нерозрізненністю з «реальністю» – і її протилежністю) і в триаді порядків усталився як те, що уникає символізації, Лаканом визначається через його неможливість: «реальне – це неможливе», «неможливе – це реальне» [Лакан, 2008, с. 155, 208]. Ця неможливість визнається також і Бадью, однак ним вона розуміється зовсім інакше. Як і саме реальне: «що відрізняє *філософську* етику Бадью від загалом *анти-філософської* позиції Лакана, – пише Пітер Голлворт у передмові до «Етики», – то це точний статус, який відводиться Реальному в усій цій конфігурації» [Бадью, 2016, с. 21].

Пропонуємо, переш ніж перейти до бадьюанського застосування концепту реального в його трактуванні спільноти, звернутись до визначення Реального Славом Жижекком. В ході «філософської подорожі по концепту події» [Жижек, 2019] Жижек звертається до східної концепції порожнечі-субстанції для позначення Реального через її протилежність. Абсолютній порожнечі-субстанції-основі, що прихована за оманливими крихкими явищами реальності протиставляється розуміння Реального як крихкого і щезаючого над твердою, інертною і незмінною реальністю [Жижек, 2019, с. 115]. Жижек наполягає на подієвому статусі ідей як короткочасних з'яв на поверхні речей – і наводить переконливу ілюстрацію своїх тверджень. Згадуючи аскетичну стратегію згашення пристрасті до звабливого тіла через уявлення, в усій детальності фізіологічних процесів, процесу його старіння і розкладання, Жижек зауважує: так здійснюється не повернення до Реального від ілюзорних чар, а навпаки, уникнення зустрічі з Реальним. «Тобто, в протиставленні між примарним явищем сексуалізованого тіла і відразливим тілом, що розкладається, саме примарне явище є Реальним, а тіло, що розкладається – реальністю. Ми вдаємося до тіла, що розкладається, аби уникнути смертельного зачарування Реального, що загрожує затягти нас в свій вир» [Жижек, 2019, с. 113], – підсумовує він. Таким чином, за Жижекком, Абсолют є тендітним і вразливим, Реальне являється у крихких швидкоплинних моментах, що зникають ще до того, як цілком з'явись [Жижек, 2019, с. 115]. Таким чином, словенський філософ вдається до обертання звичних значень, що має далекосяжні наслідки.

Швидкоплинність, негарантована з'ява, перервність і вразливість – ці характеристики водночас відповідають і жижекковому Реальному, і братерству в розумінні Бадью. Гасло Французької революції, вписане Бадью в борромеїв вузол, виглядає так: свобода – це символічне, рівність – уявне, братерство – реальне [Бадью, 2019, с. 123]. Братерство як еквівалентність в суб'єкті одиничного і множинного, є маніфістацією «ми», спільнота – виповненням братерством [Бадью, 2019, с. 113, 276]. Братерство Бадью позначає як те, на що ми від часу до часу натрапляємо, тут і тепер [Бадью, 2019, с. 123]. У цій короткій характеристиці суттєвий кожен елемент. Воно з'являється точково, локалізовано і в часі, і в просторі – і локації його з'яви неможливо наперед розрахувати, на нього можна лише натрапити. Братерство може бути наявне лише *тут і зараз*, але не «є» суцільно і безперервно, *назавжди і всюди*. Братерство, ця «перервна пристрасть», можливе лише в «моментах братерства» [Бадью, 2019, с. 130] – у множинних процедурах істини, в яких воно може промайнути, але не створити суцільну лінію гарантованого братерства. Спільнота як суцільна тотальність братерства неможлива. Накладання єдиного імені на розмаїті послідовності перериває перервність цієї пристрасті і утворює фіктивне спільне ім'я і зрештою веде до катастрофи.

Концептом «катастрофа» французький філософ позначає шов філософії з політикою, змішання філософського найменування з політичною категорією (коли філософема спільноти зливається з партикулярними іменами політики). Через тонкі

розрізнення Бадью описує конфігурацію, що зорганізовує катастрофу: вона настає, «коли філософське ім'я, що за умови реальної політики окреслює те, що реальне матиме [aura eu] від істини, ототожнюється з іменами цього самого реального» [Бадью, 2019, с. 255]. Із такого ототожнення випливають три наслідки.

По-перше, замість мінливих і випадкових місць істини з'являється «екстаз місця» – не *будь-якого*, а цього, конкретного, особливого місця, що оголошується вітчизною істини. Непередбачуваність з'яви реального замінюється на протокольний припис істині мати місце саме тут. Це місце вилучається із випадковості його трапляння на траєкторії істини і постає як особливе, приречене на істину. Тож політка презентує себе як наслідування того, що мало місце в цьому місці і, як наслідок, розігрує «театр сингулярного зв'язку між політикою, державою і філософією, зв'язку, що кристалізується в обов'язку екстазу» [Бадью, 2019, с. 257].

По-друге, розмаїті імена політики редукуються до одного імені. Найменування, що виникають в ході політичної події, мають часовий вимір і прив'язку до умов свого виникнення. Однак, на думку Бадью, «якщо ці імена накласти швом на потенційну вічність філософемі, тоді виходить так, що є лише одне істинне ім'я і це ім'я неминуче є унікальним іменем політики, іменем самої емансипації, як її розглядають явленою у присутність» [Бадью, 2019, с. 257-258].

І, по-третє, істини політики, що підводяться під філософему, набувають вигляду деспотичного наказу. Незавершена окрема істина оголошується завершеною (і довершеною). І тоді, за Бадью, «неназване в ситуації, становлячи межу, а отже, реальне імен політики, змушене називати ім'я» [Бадью, 2019, с. 258].

Бадьюанський пошук можливості спільноти, може здатися, заходить у глухий кут між двома формами зла: катастрофою універсально звернених спільнот епохи «пристрасті реального» і симулякром сучасних партикулярних спільнот. Те, що в сучасній політиці функціонує під іменем спільнот, комуніст Бадью вважає за реакційну форму політики: «ніщо так не протилежне Ідеї спільноти, як ідея спільнотної субстанції, хай вона юдейська, арабська, французька чи західна» [Бадью, 2019, с. 247–248]. Подібна спільнота є, вже за самим найменуванням, такою, що виключає не-юдеїв, не-арабів, не-французів тощо, – тож вона не може бути універсально зверненою в своєму заклику. Звернення замість порожнечі ситуації до її повноти створює симулякр події: у категоріях Бадью, захоплення влади нацистами у 1933 році (розрив, «який формально неможливо було відрізнити від події», але який був звернений лише до тих, кого визначав як «німців» [Бадью, 2016, с. 144–145]), було симулякром події, за визначенням нездатним до істини. Симулякр події створює симулякр суб'єкта і вірність симулякрові, які однак не здатні на Безсмертне, а лише на проголошення субстанції спільноти. Тож головна вимога Бадью до спільноти – принципова і абсолютна десубстанційованість.

Будь-яке називання «ми» обмежує універсальну зверненість спільноти. Нікого не обмежують і не відкидають лише порожнечі і відсутнє ім'я – саме тому, на переконання Бадью, спільнота в політичній події має лишатись без імені. Порожнеча, «абсолютна нейтральність буття», «множинність-із-нічого» [Бадью, 2016, с. 144], не тримається на жодній партикулярній рисі, тож через неї може бути явлена універсально адресована істина. Спільнота є неіменованим політичної істини, її найменування має бути відсутнім; дбайливе ставлення до цієї відсутності засновує етику істин [Бадью, 2018]. Якби до ряду «прийдешньої», «розтвореної» та «невизнаної» спільноти треба було додати ще одне визначення від Бадью, напевно, це було б саме слово «неіменована».

Неіменованість спільноти підводить до важливого питання: критерія належності до спільноти. Бадью безапеляційно відкидає ті відповіді, які пропонує наявна політика – як ідентичність-тожсамість, так й ідентичність-різноманіття: «цукеркові обгортки про громадянське «буття-разом», товарицькість, повагу до іншого є лишень старим драгтям, яке накидають на непристойну голізну особистого та хижацького виживання» [Бадью, 2019, с. 214]. Якщо спільнота не центрована ані на кров, ані на землю, ані на традиції, ані на

політику пам'яті, ані на прийняття іншого, неодмінно виникає запитання – чим є те, що її об'єднує? Спільнота, об'єднана навколо порожнечі, може не бути спільнотою – чи навіть взагалі не бути. Потрібен певний критерій *a*, який може лише включати, при цьому не виключаючи всіх, кого можна охарактеризувати як *не-а*. Є загроза, що такий критерій, який нікого не виключає, нікого і не включає: відсутнє ім'я відноситься до всіх і ні до кого. Те, що шукає Бадью, здається непоєднаним і містить парадокс. Однак він знаходить рішення – це *universal singular*, універсальне одиничне.

Універсальне одиничне – це істина-подія (одинична, конкретна, ця), яка універсально інтерпелує індивідів (будь-яких) у суб'єктів [Жижек, 2016]. Пошукам універсальної сингулярності Бадью присвячує книгу «Апостол Павло. Обґрунтування універсалізму». Через парадокс – «суб'єкт, позбавлений будь-якої ідентичності і «підвішений» на подію, єдиним «свідомством» якої є те, що суб'єкт її декларує» [Бадью, 1999, с. 5] – у книзі переосмислюється зв'язок і взаємотворення істини, події та суб'єкта. Бадью, який декларує себе як атеїста, в центрі книги ставить фігуру апостола Павла (через що Жижек дещо іронічно пише про можливість витлумачити Бадью як «останнього великого автора у французькій традиції католицьких догматиків» [Жижек, 2016]). Саме у Павла, який проголошує себе апостолом, Бадью, абстрагуючись від сутності його вчення, знаходить форму і загальну схему будь-якої процедури істини. Описана Павлом дія християнської істини розглядається так така, що характеризує формальні умови процедури істини: надмірне Реальне Істини-Події, що виникає завдяки благодаті (непояснено зсередини ситуації), «запускає в дію – у тих суб'єктів, які впізнають себе у його поклику – войовничу “роботу Любові”» [Жижек, 2016].

Артикульовані Бадью Павлові максими щодо істини – істина цілком суб'єктивна і належить порядку декларації; істина це процес, а не осяяння; істина індиферентна до конкретних історико-культурних обставин, – доповнюються також максимою щодо суб'єкта: суб'єкт не передає події, яку він декларує [Бадью, 1999, с. 16]. Як зазначає професор Віктор Окороків, «суб'єкт це те, що стається з людиною у певній родовій ситуації, тобто в ситуації проявлення істини» [Окороків, 2013, с. 30]. Класичним прикладом ставання-суб'єктом є саме історія постання Павла із Савла (при цьому для Бадью важлива саме *історія* про шлях в Дамаск, незалежно від її історичного підґрунтя). У ставанні-суб'єктом в цій історії немає діалектичного переходу чи «народження», а є саме з'ява Павла. Цезура – засліплення, – постає умовою з'яви суб'єкта, який виникає «нізвідки», безпідставно. «Ясно, що зустріч на дорозі передає основоположну подію, – пише Бадью. – Подібно до того, як воскресіння з мертвих цілком непередбачуване і з нього усе бере початок, так і віра Павла є початком його як суб'єкта, і ніщо до цього початку не підводить. Подія просто «сталася» в безликостві шляху, і те, що сталося, є суб'єктивним знаком події у власному сенсі слова, якою є воскресіння Христа» [Бадью, 1999, с. 18].

Бадью вилучає думку Павла з контексту християнської події, і, виявляючи її концептуальну основу, відкриває у ній загальне обґрунтування універсалізму. Принципово важливий жест породження універсальності – це звільнення істини від впливу історичних обставин конкретної спільноти. Саме це, за Бадью, прагне зробити Павло: звільнити Звістку від обмеженості юдейською общиною, але і не включити / не звести її до жодних наявних спільнот чи правових категорій. «Операція, яку демонструє нам Павло, полягає у тому, щоби чітко відділити процес істини від «культурної» історичності, в якій опінії намагаються розчинити її» [Бадью, 1999, с. 8]. Сучасній тенденції зведення питання про істину до питання про мовну форму судження про істину Бадью протиставляє жест Павла і стверджує, що саме осмислення цього жесту і оживлення його творчого потенціалу є тим, що необхідно сучасному світові. Проблема співвіднесення між універсальністю істини, відкритої подією, та конкретністю історичних обставин і місця її настання Бадью вирішує так: «В той час як своїм буттям подія зобов'язана своєму місцю, то дієвість її істини від місця не залежить» [Бадью, 1999, с. 23]. Істина – як поза-історична і поза-культурна, –

протиставляється культурній чи історичній ідентичності: радикальність істини притлумлюється через її вкорінення в місце і час, культуру та історію.

Жодна наявна спільнота і ніщо історично утверджене не може стати субстанцією процесу істини, яка адресована кожному, незалежно від минулих ідентичностей. «Істина діагональна по відношенню до всіх обцинних підмножин, вона не спирається на жодну ідентичність, і – це, звісно, найтонший момент, – вона не дає жодної підстави ідентичності» [Бадью, 1999, с. 15]. Істина – це не про ідентичність, ідентичність – це не про істину. Це не означає необхідності радикальної відмови від обцинних «знаків події», але пост-подієвий імператив позбавляє їх сенсу: це просто байдуже. Бадью, погоджуючись із Павлом, стверджує, що процес істини такий, що не знає градацій: або його визнають і декларують як основоположну подію і виводять із цього наслідки, або ні, і жодні зовнішні прояви не доводять і не спростовують цього. Саме тому для події немає *ні еліта, ні юдея*. різні дискурси припиняють бути парадигмою основоположної відмінності. Істина виникає як сингулярна і її сингулярність безпосередньо доступна для універсалізації; універсалізована сингулярність пориває із сингулярністю ідентичності [Бадью, 1999, с. 13].

Таким чином, спільнота, яку відшукуює Бадью, не є спільнотою ідентичності: вона не вибудовується ані навколо місця події, ані через маркування себе і простору знаками події, ані через споживання цих знаків події. Така спільнота, що усуває розрізнення, є неможливим ситуації, однак ця *неможливість* не означає відмови від імперативу емансипації. Спільнота як неіменоване політичної істини не репрезентується, натомість вона маніфестує; «ми» спільноти – це сукупність її маніфестацій. Універсальна сингулярність події творить неможливе: неіменовану спільноту, яка нікого не обмежує і не виключає.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Агамбен Дж. Грядущее сообщество / пер. с ит. Дм. Новикова. М.: Три квадрата, 2008. 144 с.
- Бадью А. Апостол Павел. Обоснование универсализма / пер. с франц. О. Голова. М.: Московский философский фонд. 1999. 95 с.
- Бадью А. Етика. Нарис про розуміння зла / пер. з франц. В. Артюха, А. Репи. К.: Комубук, 2016. 192 с.
- Бадью А. О Лакане и антифилософии [Электронный ресурс] / пер. с франц. Н. Архипов. 2018. URL: <https://syg.ma/@nikita-archipov/alien-badiu-o-lakanie-i-antifilosofii>
- Бадью А. Століття / пер. з франц. А. Репи. Львів: Видавництво Анетти Антоненко, 2019. 304 с.
- Бланшо М. Неопикуемое сообщество / пер. с франц. Ю. Стефанова. М.: Московский философский фонд, 1998. 78 с.
- Жижек С. Психоанализ та пост-марксизм. Випадок Алена Бадью [Електронний ресурс] / пер. з франц. П. Швед. 2016. URL: <https://provid.org/zizek/psyhoanaliz-ta-post-marksyzm-vypadok-alena-badyu-slavo-j-zhyzhek>
- Жижек С. Событие. Философское путешествие по концепту / пер. с англ. Д. Я. Хамис. М.: Рипол-Классик, 2018. 240 с.
- Лакан Ж. Изнанка психоанализа. Семинар, Книга XVII (1969–1970) / пер. с франц. А. Черноглазова. М.: Гнозис, Логос, 2008. 272 с.
- Нанси Ж.-Л. (2009). Непроизводимое сообщество / пер. с франц. Ж. Горбылевой, Е. Троицкого. М.: Водолей. 208 с.
- Окроков В. Б. Субъект истины и событие в неософизме А. Бадью. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія : Філософія. Соціологія. Політологія*. 2013. 23(1). С. 29-34.
- Heiden Gert-Jan van der. Communities of Exception: Badiou and Agamben on Saint Paul [Electronic resource]. *Continental Perspectives on Community: Human Coexistence from Unity to Plurality*. New York: Routledge, 2020. URL: DOI: <https://doi.org/10.4324/9780367810290>.

Чистотіна Ольга Олександрівна

аспірантка, філософський факультет

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

м. Свободи, 6, Харків, 61022

E-mail: univer@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9136-814X>

Стаття надійшла до редакції: 09.04.2021

Схвалено до друку: 24.05.2021

**UNNAMEABLE, REAL, IMPOSSIBLE:
THE COMMUNITY IN ALAIN BADIOU'S PHILOSOPHY**

Chystotina Olha O.

PhD Student, Faculty of Philosophy

V. N. Karazin Kharkiv National University

6, Svobody sq., 61022, Kharkiv, Ukraine

E-mail: univer@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9136-814X>

ABSTRACT

The article deals with the concept of community in the interpretation of Alain Badiou. The author proves the urgency of addressing Badiou's works in the context of modern understanding of the community: being generalizing to modern theories, Badiou's concept is the only one built around the concepts of truth-event-subject. Categorically refusing to accept the assertion that there is nothing but individuals, Badiou constantly returns to the concept of community being understood through brotherhood. The article explores three key characteristics of the community: connection with the real, unnameability, impossibility. It is proved that the statement of the impossibility of community is not limited to indicating the current political situation, but is of some philosophical significance. At the same time, Badiou's thesis is emphasized that the impossibility of communities does not mean abandoning the imperative of emancipation. The connection between the definition of community and the category of the real is analysed, the main similarities and differences in the interpretation of the real between Alain Badiou and Jacques Lacan and Slavoj Žižek are noted. The insidiousness of Badiou's concept of community in the philosophical context of the community's understanding of the future as a dissolved, unrecognized one is revealed. An emphasis is placed on the desubstantiation of the community as the main Badiou's requirement, emphasizing his rejection of communities united by a certain particular feature as communities. Special attention is paid to brotherhood as a continuous passion and manifestation of «we» of the community. The role and significance of the requirement of unnameability of the community in Badiou's philosophy are determined, and therefore the consequences of its naming in the form of a simulacrum and catastrophe are analysed. The following consequences of the seam of philosophy and politics that runs through the concept of community are stressed: the «ecstasy of the place», the reduction of various names of politics to one name, the despotism of truths. The task of inventing a factor that can only include in the community without rejecting anyone is problematized. The importance of Badiou's decision to centre the community on events, being both singular in manifestation and universal in its revealed truth, is emphasized. It is also studied how Badiou derives the idea of a «universal singular» from the teachings of the Apostle Paul about the truth-event. Thus, it is concluded that the community in Badiou's philosophy is defined by its unnameability and impossibility as a situation's «the real».

Keywords: community, the real, event, truth, the unnameable.

REFERENCES

- Agamben, G. (2008). The coming community. (D. Novikov, Trans.). Moscow: Tri kvadrata. (Original work published 1990). (In Russian).
- Badiou, A. (1999). Saint Paul. La fondation de l'universalisme. (O. Golov, Trans.). Moscow: Moscow Philosophical Foundation. (Original work published 1997). (In Russian).

- Badiou, A. (2016). *Ethics: An Essay on the Understanding of Evil*. (A. Ryepa, V. Artyux, Trans.). Kyiv: Komubuk. (Original work published 1993). (In Ukrainian).
- Badiou, A. (2018). *About Lacan and antiphilosophy* (N. Archipov, Trans.). Syg.ma (Original work published 2011). Retrieved from: <https://syg.ma/@nikita-archipov/alien-badiu-olakanie-i-antifilosofii> (In Russian).
- Badiou, A. (2019). *The Century*. (A. Ryepa, Trans.). Lviv: Vydavnytstvo Anetty Antonenko. (Original work published 2005). (In Ukrainian).
- Blanchot, M. (1998). *The Unavowable Community* (Yu.Stefanov, Trans.). Moscow: Moscow Philosophical Foundation. (Original work published 1983). (In Russian).
- Žižek, S. (2016). *Psychoanalysis and post-Marxism. The case of Alain Badiou* (P.Shved, Trans.). Retrieved from: <https://provid.org/zizek/psyhoanaliz-ta-post-marksyzm-vypadok-alena-badyu-slavoj-zhyzhhek> (In Ukrainian).
- Žižek, S. (2016). *Event: A Philosophical Journey Through a Concept* (D.Ya. Hamis, Trans.). Moscow: Ripol-Klassik. (Original work published 2014). (In Russian).
- Lacan, Zh. (2008). *The Other Side of Psychoanalysis. The Seminar. Book XVII (1969–1970)*. (A. Chernoglazov, Trans.). Moscow: Gnozis, Logos. (In Russian).
- Nancy, J.-L. *The Inoperative Community* (Zh. Gorbyleva, E.Troickij, Trans.). Moscow: Vodolej. (Original work published 1986). (In Russian).
- Okorokov, V. (2013). *Subject of Truth and Event in Neosophism A. Badiou*. *Visnik Dnipropetrovs'kogo universitetu: Filosofija. Sociologija. Politologija – Visnyk of Dnipropetrovsk University: Philosophy. Sociology. Politology*, 23(1). 29–34. (In Russian).
- Heiden, G.-J. van der (2020). *Communities of Exception: Badiou and Agamben on Saint Paul // Continental Perspectives on Community: Human Coexistence from Unity to Plurality*. New York: Routledge. Retrieved from: DOI <https://doi.org/10.4324/9780367810290> (In English).

Article arrived: 09.04.2021

Accepted: 24.05.2021